

PODIUM | ERIC DE VROEDT OVER 'MIGHTY SOCIETY 5'

'Soms is een mens te blij dat hij boos is'

Als het uit de pen van Eric de Vroedt komt, is politiek theater prikkelend, spectaculair en komisch. Ook zijn nieuwe, vijfde stuk valt niet te missen.

MARK CLOOSTERMANS

'Elf september heeft politiek weer spannend gemaakt', zegt Eric de Vroedt. 'Je kan wel zeggen dat ik mijn hele carrière aan elf september te danken heb. (lacht) 'Sinds 9/11 is politiek spektakel. En dat is altijd verslavend. Ik blijf dus mijn behoefte om politiek theater te maken wantrouwen: misschien ben ik gewoon verslaafd aan het spektakel.'

In 2003 verliet Eric de Vroedt het gezelschap Monk, dat hij nog mee had opgericht. Hij wou zich werpen op het schrijven van toneelstukken. En aangezien hij niet het zoveelste nieuwe gezelschapje wilde oprichten, bedacht hij Een Project: tien stukken met een politiek-maatschappelijke relevantie, te creëren tussen 2003 en 2011. Intussen zitten we halfweg en heeft De Vroedt een stroom lovende recensies gekregen. De 36-jarige regisseur-auteur werd intussen ook opgepikt door Toneelgroep Amsterdam, dat de administratieve taken van hem overnam.

Nadat De Vroedt in de eerste vier delen van de reeks (die overigens perfect los van elkaar te bekijken zijn) achtereenvolgens populisme, de *war on terror*, het normenwaardendebat en de globalisering gehegeld had, vroeg hij zich af of het niet eens tijd werd voor een positief geluid. Na een kritiek, een alternatief. Aan de linkerkant gaat immers nog altijd die leegte: 'Er is geen linkse agenda meer. Men werkt een beetje pragmatisch verder op oude agenda's, maar een coherent maatschappijbeeld ontbreekt. Voor *Mighty Society 5* was John Gray (een Britse politiek filosoof, red.) mijn god. Hij beschrijft hoe na de val van de Muur veel linkse utopische denkers gemigreerd zijn naar rechtse utopieën: neoliberalisme, neoconservatisme. In essentie hebben ze nog steeds hetzelfde utopische streven: verlossing, ultiem geluk, harmonie... en dat alles door één idee. De vrije markt, bijvoorbeeld, of de democratie. En daar gaat het fout, natuurlijk: je kan niet door één idee het mondiale geluk afdwingen.' De Vroedt laat er geen twijfel over

bestaan dat zijn hart links klopt. Hij is niettemin gefascineerd door de kracht van rechts: hij geeft rechtse personages en denkbelden in zijn stukken een grote verleidingskracht. 'Het neoliberalisme presenteert zich als een natuurlijke toestand. Het lijkt daarom logisch het te aanvaarden. Maar het is kunstmatig, een bedenkensel. Na een tijdje wou ik helemaal geen linkse utopieën meer vinden: die zouden even kunstmatig zijn, alleen in de andere richting.'

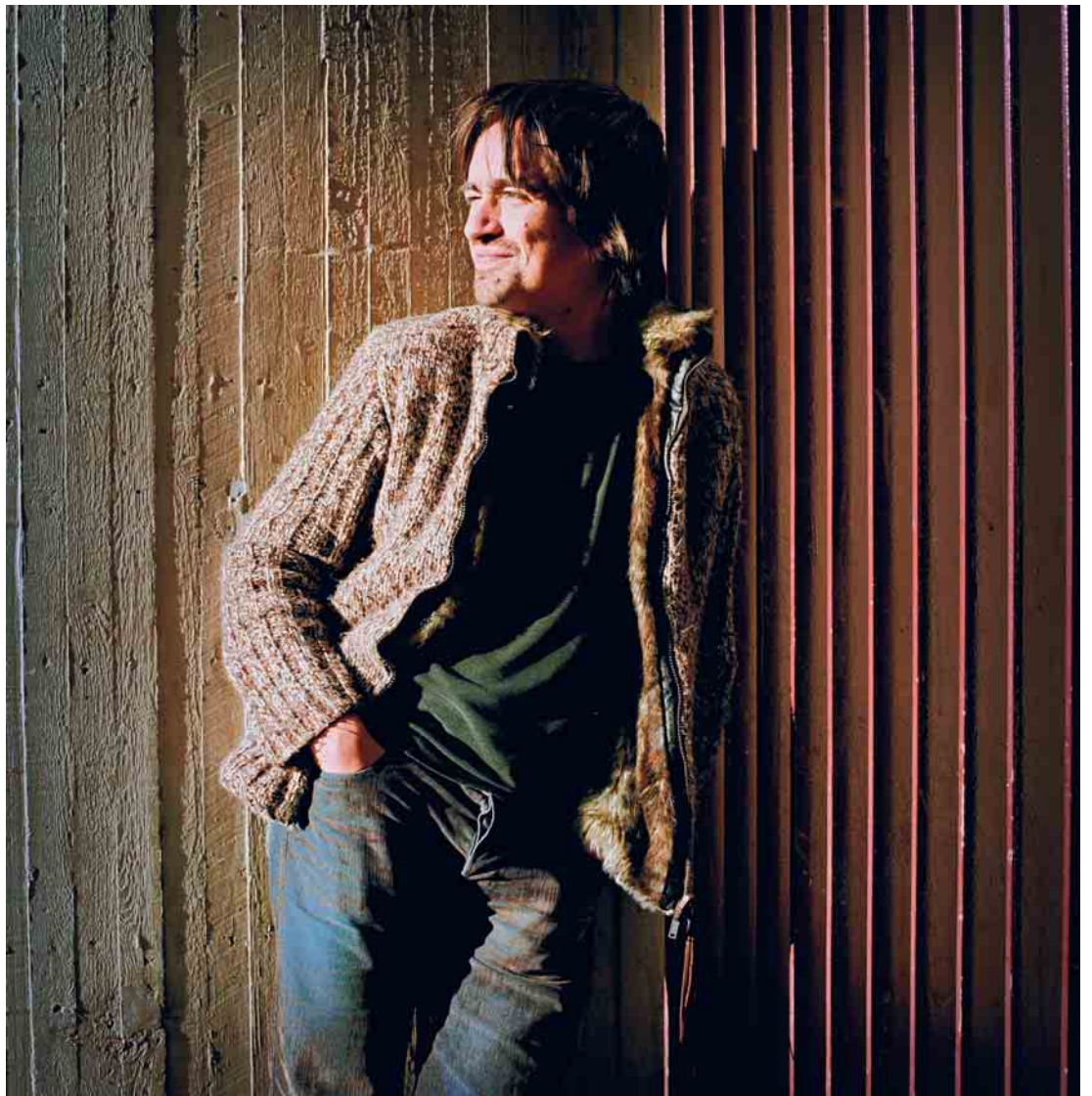
Utopische neuroses

De Vroedt is een ratelaar. Hij vertelt enthousiast en aan een hoog tempo. Opeens is het heel normaal dat deze enkeling zo'n indrukwekkende reeks als *Mighty Society* heeft opgezet. Want vergis u niet: dit zijn geen brave babbelstukken. De Vroedt zoekt altijd een speciale context voor zijn minutieus uitgewerkte, spannende en zwart-komische teksten.

Zo werden de delen 2 en 3 simultaan gespeeld op twee locaties: een monoloog van een zelfmoordterrorist hier, een komedie over zijn toekomstige slachtoffers daar. En op het einde kruisen de verhalen elkaar. In *Mighty Society 5: Hoe ook ik verlangde naar een nieuwe utopie* wandelt de toeschouwer door een studentenhuis. In elke studentenkamer vindt het laatste half uur van een privé-utopie plaats. De een werkt aan het perfecte lichaam, de ander zoekt zich een netwerk van vrienden bij elkaar op het internet, weer een ander rekt op Youtube om ontdekt te worden — de grens tussen utopie en zelfbedrog is soms dun.

'Er zijn altijd weer politici die één idee poneren en erin slagen mensen daarvoor warm te maken. Zo kunnen mensen ook in hun privéleven achter één welbepaald idee aangaan. Noem het een utopische neurose.'

Voor de bedenkensels van zijn personages informeerde De Vroedt zich bij jonge twintigers: studenten op de toneelschool. Hij stelde vast dat zij zich allemaal inschrijven in het neoliberalisme, maar daarbinnen hun eigen kamertje

Eric de Vroedt: 'Er is geen linkse agenda meer. Een coherent maatschappijbeeld ontbreekt'. © Merlijn Doomernik

'Het neoliberalisme presenteert zich als een natuurlijke toestand. Het lijkt daarom logisch het te aanvaarden'

bouwen. 'Het zijn deelutopietjes. De mensen met wie ik gesproken heb verzetten zich niet tegen het neoliberale systeem. Ze hebben er wel een aversie tegen, maar die is niet voldoende groot om verzet te plegen.'

De toeschouwer mag zelf bepalen welke utopische neurose hij eerst bekijkt. Er zijn verbindingslijntjes tussen de verschillende verhalen en het stuk bevat ook enkele geïmproviseerde scènes, in de gang. Wie alles wil zien, moet vier uur door het huis blijven dwalen.

'Mensen mogen na een uurtje alweer opstappen als ze willen,' zegt De Vroedt, 'maar we merken dat wie langer blijft, ten slotte niet meer wegwilt. De mensen gaan van de personages houden. En de afspraak is dat er altijd één acteur overblijft, die doorgaat met spelen tot echt de allerlaatste toeschouwer het huis verlaten heeft.'

Boosheid

Die kruising van spektakel en politiek, is dat bewust? 'Politiek theater vertrekt vanuit boosheid. En dat is meteen ook het dubieuze ervan: je bent soms te blij dat je boos bent, trots op je bevlogenheid. Ik heb nooit gedacht: nou ga ik het opleuken. Hoogstens wou ik me niet intellectueel voordoen dan ik ben.'

'Voor mij zijn die stukken trouwens in de eerste plaats een stimulans om iets helder te krijgen voor mezelf. Voor het volgende stuk, nummer 6, ga ik me verdiepen in het conflict Israël-Palestina. Dat is zo'n warboel, een typisch voorbeeld van de informa-

tie-overload die wij te verwerken krijgen. Maar ik weet dat ik daarin moet duiken.'

Mighty Society is wel eens een megalomaan project genoemd. Het ligt in de lijn der verwachtingen dat De Vroedt de stap naar de grote zaal zal maken. Zelf ziet hij zich nog wel een groot gezelschap leiden: 'Ik heb al veel geleerd bij Toneelgroep Amsterdam en het lijkt me wel wat om een grote groep gelijkgestemden te verzamelen en met zijn allen aan één project te werken. Zolang inhoud maar de drijfveer blijft.'

'Mighty Society 5', Monty in Antwerpen, 20 > 22/3, 20u (03-238.91.81) en Beursschouwburg, Brussel, 26 > 28/3, 19u (02-550.03.50). Op 22 en 28/3 wordt een ingekorte versie gespeeld, gevolgd door een talkshow over utopie vs. religie (22/3) en utopie vs. internet (28/3).

ONLINE
www.mightysociety.nl